

YARATICI DÜŞÜNCE, ÇAĞDAŞ TOPLUM

Erdal YILMAZ

M.Ü. İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, Araştırma Görevlisi

Nowadays, all the people who interested in education , accept that our education system is not contemporary. We are not able to educate original thinking and creative people. So we have to do something. Politicians must do a lot of things to change this education system. But I don't think, it's possible in a short time. So everybody should ask himself this question : " What can I do ? " Firstly we don't anticipate to make a solution from the others like politicians.

I-GİRİŞ

"Retorik ve gramer üstüne, Cicero'nun şu veya bu cümlesi üstüne öğrencisinin ne düşündüğünü kim sormuştur? Bunları Tanrı sözü gibi belleğimize basma kalıp yapıstırırlar; harfler ve kelimeler, anlatılan şeyin kendisi haline gelir."

Montaigne yukarıdaki bu saptamayı 16. yüzyılın sonlarına doğru yapmıştı. O dönemin eğitim sistemini ezberci olmakla suçlamış, böyle bir eğitimin insanlara hiç bir şey kazandıramayacağını belirtmişti. Denemeler adlı eserinde Montaigne sözü geçen Skolastik eğitim yapısı yerine düşünmeyi ve yaratıcılığı ön plana çıkaran bir eğitim sistemine geçilmesi gerektiğini savunmuştu.

Bugün 21.yy.a 2.5 kala, değişen pek çok şeye karşın, Montaigne'nin yapmış olduğu eleştirilerin geçerliliğini halen sürdürüyor olması gerçekten üzücüdür.

Okumayan, okuduğunu anlamayan, düşünemeyen ve düşündüğünü korkusuzca dile getiremeyen bir gençlik, türlü önyargılarla kafası doldurulmuş, türlü baskılarla sindirilmiş, ezilmiş, içi geçmiş, ürkek bir gençlik ; bize elle tutulur hemen hiç bir yeri olmayan, temelden yanlış "Eğitim Sisteminin" armağanı.

İlkokuldan başlayarak, ders notlarını ezberleyerek girdikleri sınavlardan geçer bir not almaları beklenen öğrencilerimiz ne yazık ki üniversitelerimizde de farklı bir ortamla karşılaşmıyorlar. Böylesi ezberciliğe dayanan ortamda ise insanların yaratıcı yönlerini geliştirmeleri söz konusu bile olamamakta. Oysa yaratıcı, düşünen, dünyaya eleştirel gözlerle bakabilen bireyler yetiştirmektir eğitimin

amacı. Yalnız burada önemli bir çatışmayı dile getirmekte fayda var ; tarih boyunca ve bugün de siyasi otorite düşünen beyinlerin yönetiminin zorluğunu bildiklerinden, kolayca yönlendirebilecekleri bireyler yetiştirilmesi çabasında oldular. Bazı farklılıklar göstermesine rağmen bu Batıda da bizde de böyleydi ve halen de böyle. Bu da bize eğitim söz konusu olduğu zaman ortaya çıkan pek çok çözümsüz problemlerin nedeni hakkında bir fikir vermekte. Özellikle maddi imkansızlıkların tek nedenini siyasilerde aramanın hatalı bir davranış olacağını zannetmiyorum.

Bu noktada eğitim konusunda sözü geçen, eğitim sisteminin nasıl olacağına karar veren en güçlü etken olan devletin de rolünden kısaca bahsetmekte fayda var. Devletin eğitimle ilgilenmesi Batıda, oldukça yeni olan zorunlu yaygın eğitim hareketinden sonra başladı. Özellikle Rönesans'tan önce eğitime yalnız Kilise önem verirdi. Rönesans'tan sonra ise eğitim konusunda Kilisenin etkinliğini azaltmak için, devlette ortaya çıkan eğitim kurumlarını denetim altına alma eğilimi ise pek uzun sürmedi. Bu ilgisizlik son dönemlere kadar da sürdü. Ancak bugün, eğitim kurumları konusunda devlet bütün öteki etkenlerin toplamından daha çok söz sahibidir.

"Yaygın zorunlu eğitimin ardında yatan çeşitli dürtüler vardır. Onun en güçlü savunucuları, okuma- yazma bilmenin başlı başına arzu edilir bir şey olduğu, cahil bir toplumun uygar bir ülke için yüz karası olduğu, eğitim olmadan demokrasinin olamayacağı gibi duygular taşıyorlardı. Yaygın eğitim bir kere sağlamca kurumlaştıktan sonra, devlet ondan bir çok konuda yararlanma olanağı bulmuştur. Yaygın eğitim gençleri hem iyi hem de kötü yönde daha "uysal" yapar. Davranışları düzenler ve suç oranlarını düşürür; kamu yararına olan toplu eylemleri kolaylaştırır ; toplumu bir merkezden yönlendirilmeye daha açık kılar. Politikacıların anladığı şekliyle demokrasi bir *yönetme* biçimidir ; yani insanlara kendi isteklerini yaptıkları sanısıyla liderlerin isteklerini yaptırma yöntemidir. Böylece devlet eğitimi belli bir eğilime yönelmiştir. Bu eğitim gençlere toplumdaki kurumlara saygılı olmalarını, egemen güçleri işin özüne yönelik olarak eleştirmekten sakınmalarını elden geldiğince öğretir. Kişisel duygular yerine, daha çok toplumsal duygular teşvik edilir ve toplumda yaygın olan

inançlara karşı gelmek şiddetle bastırılır. Tek düzelik aranılan bir özelliktir : çünkü yöneticiye kolaylık sağlar : bedelinin zihinsel tembellik olmasının bir önemi yoktur.”

Bertrand Russell'in Batı eğitim sistemi için yapmış olduğu bu saptamanın bizde de çok farklı olmadığı görülmektedir. Bizde de yaygın zorunlu eğitimin kurumsallaştıktan sonra ve özellikle de son yirmi yılda gerçekleştirilen uygulamalar, bu düşüncelerle büyük bir örtüşmeyi işaret etmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi düşünen, eleştiren, okuyan bireyler yetiştirmek amacı aslında siyasi otoritenin pek de tercih etmediği bir yoldur ve tarih kitapları bunun örnekleriyle doludur. Bugün yaşanan ve çözümsüzmüş gibi görünen pek çok sorunun kaynağı da budur. Ancak bu genel çizginin günümüzde değişerek, bu problemlerin ortadan kaldırılacağına ümit etmek için hiçbir neden yoktur. Öyleyse yapılması gereken iyi niyetli tüm öğretim üyelerinin bireysel çabalarıyla şu andaki mevcut yapıya karşın çağdaş, yaratıcı bireyler yetiştirmeye yönelik birer çaba içerisine girmeleridir.

Burada mevcut yapıdan kasıt ; özellikle fiziksel olanaksızlıklar, öğrenci sayısındaki anormal fazlalık, maddi yetersizlikler ve eğitim sistemimizin temelinde yatan, eski medrese eğitim sistemine dayanan otoriter ve ezberci yapıdır. Tüm bu olumsuzluklar bizim dışımızda oluşmakta ve bunları kısa dönemde değiştirebilmek için yapabileceğimiz hiçbir şey bulunmamaktadır. Bu noktada herkesin kendisine sorması gereken soru : “Elimizdeki mevcut imkanlarla neler yapabiliriz ?” olmalıdır.

Bu noktada bizim için çıkış noktası ancak bireysel çabalara dayandırılabilir. Fakat bazı temel esasların da ortaya konulması gerekmektedir. Bu esaslar ise aslında amaçlarımızın içerisinde yerlerini almışlardır. Yazımızın başından beri vurgulamaya çalıştığımız amaçlarımızı bu noktada bir kez daha açarsak; düşünen, araştıran, okuyan ve okuduğunu anlayabilen, eleştiren, belirli düşünsel kalıpların içerisinde sıkışmayan, dünyaya çeşitli pencerelerden bakabilen bir gençlik yetiştirmektir. Ve bu yönde adımlar atılmasına ihtiyaç vardır. Ancak bunu her eğitimci kendi dersinin özelliklerine uygun olarak saptamalıdır. Biz yazımızda genel çizgileriyle, geleceğin yöneticilerini yetiştirme misyonunu üstlenmiş olan İşletme Bölümlerine yönelik olmak üzere, yapılması gerekenlerin üzerinde durmaya çalışacağız.

Temel çıkış noktamız ise “Öğrenci” olacak. Çünkü öğrenciye düşünmeyi öğretmenin ve onu etkinliğe yönlendirmenin tek yolu onun dünyasına girebilme,

etkilendiği, ilgi duyduğu alanları öğrenme, kısacası onunla bir diyalog kurmaktır. Oysa bizde genellikle söylev biçiminde gelişen derslerde, öğrenci ile öğretim üyesi arasında bir diyalog eksikliği gözlenmektedir. Sınıfların çok kalabalık olduğu ve böylesi bir ortamda öğrencilerle bire bir diyaloglara girmenin zorluğu açıktır. Ama sınıfların bölünmesi veya öğrencilerin gruplara ayrılması yollarıyla buna da bir çözüm bulunmalıdır. Yoksa giderek artan mevcutlarıyla öğrencilerimize verdiğimiz eğitimin kalitesi giderek iyileşmesi gerekirken, gün geçtikçe kötüleşecektir.

II-ÇAĞDAŞ EĞİTİMİN DÜŞMANI : DÜŞÜNSEL KALIPLAR

Bugün artık biliyoruz ki insan beyni yaratıcı olacak biçimde tasarlanmamıştır. Doğduğu günden itibaren beynimizde çeşitli etkenlerle oluşan kalıplar yaratıcılığımızı olumsuz yönde etkilemektedir.

Bir insan bebeklik döneminde yaratıcılığının en uç noktalarındadır. Daha sonra karşısına çıkan üç faktör bu yeteneğini giderek köreltecektir :

■ İnsan beyni, dış dünyadaki sonsuz sayıdaki değişkeni ancak belirli kalıplar içerisinde yerleştirerek algılayabilir. İnsan karşısına çıkan olayları belirli kalıplara yerleştirir ve benzeri bir olayla karşılaştığında bu yeni duruma eskiden yaşadığı olaylar sayesinde kolayca uyum sağlar. Bu, bir bakıma yaşamamız için zorunlu olan fonksiyon olmakla beraber, aynı zamanda yaratıcılığımıza vurulan ilk zincirlerdir.

■ İçinde yaşadığımız sosyal çevre de bizlerde belirli düşünce kalıplarının oluşmasına neden olur. Bazı düşünceleri öylesine benimser ve normal karşılarız ki aksini düşünemediğimizin farkına bile varmayız.

■ Son olarak eğitim sistemimizdeki yanlışlar bizlerde bazı düşünce kalıplarının oluşmasına neden olabilmektedir. Ezberciliğe dayanan, test sistemine göre eğitilen öğrencilerden yaratıcı olmalarını bekleyemezsiniz. Bu, temelden yanlış, eğitim politikalarının uygulanmalarının belki de tek nedeni siyasi iktidarların, özgürce düşünen ve hakkını isteyen bireyler yerine eğitimsiz, düşünmeyen, kolayca kandırılacak bireyler yetiştirme tercihleri olmuştur.

Bununla beraber edindiğimiz bilgi ve becerilerin yanı sıra kazandığımız tecrübeler ise büyük oranda yaratıcılığımızı olumlu yönde etkileyecektir. Çünkü bilgi ve

tecrübeden yoksun yaratıcılık ürünleri anlamsız ve işe yaramaz şeyler olacaktır.

Öğrencilerimize düşünmeyi öğretirken bu düşünsel kalıpların duvarlarını nasıl yıkabileceklerini de onlara göstermeliyiz.

Burada sosyal çevrenin bize kabul ettirdiği kalıplara küçük bir örnek vermenin konuya biraz daha açıklık getirebileceği düşüncesindeyim :

Adamın biri yıllardır görmediği bir arkadaşı ile yolda karşılaşiyor. Bir süre hal hatır sorduktan sonra, adam arkadaşının elinde tuttuğu kız çocuğunu göstererek; "Maşallah ne kadar da annesine benziyor" diyor. Hikayenin bu noktasında dinleyicilere şu soru soruluyor : "Adam yıllardır görmediği arkadaşının çocuğunun annesine benzediğini nereden biliyor ?"

Alınan cevaplar çeşitli olasılıkları kapsamakla birlikte, bunlar arasında pek azı adamın arkadaşının kadın olabileceğini belirtiyor. Zira toplumumuzun kadın-erkek arkadaşlığı konusunda fertlere verdiği kavramlar en yakın olasılığı en son düşünmemize neden olmaktadır.

Bu örnekleri çoğaltmak ve iş hayatımızda bile bizi nasıl eksikliklere ittiğine dair örnekler sunabilmek ne yazık ki mümkündür. Bu yüzden sürekli dikkatli olmalı ve dar kalıpların içerisinde sıkışıp kalmamalıyız. Dünyaya açılan farklı pencereler olabileceğini asla unutmamalıyız.

III-KAZANILMASI GEREKEN BİR DOST: MOTİVASYON

Eğitim sistemimizde ki sıralamaya çalıştığımız tüm eksiklikler gerek öğretim üyelerinin gerekse öğrencilerin derse olan motivasyonunu azaltmakta hatta bazı durumlarda sıfırlamaktadır. Böyle bir ortamda ise öğretim üyeleri adeta duvarlara karşı ders yapmak durumunda kalmaktadırlar.

Özellikle öğrencilerin derse motivasyonunun sağlanabilmesi için onun dünyasına girebilme, etkilendiği, ilgi duyduğu alanları öğrenme, kısacası onunla bir diyalog kurmak gerekmektedir. Bu ise bugün ki kalabalık sınıf koşullarında öğretim üyeleri açısından büyük bir özveri olarak gözükmeye karşın bir o kadar da büyük bir zorunluluktur. Öğrencinin ilgilendiği konulardan yola çıkılarak başlanılan derslere öğrencilerin daha istekli gelecekleri açıktır. Ayrıca eğitim

sistemimizin öğrencilerimize kazandırdığı sınıf geçmek için ders çalışma düşüncesi yerine, başka hiçbir şey için değil ama kendilerini geliştirmek için çalışma bilinci kazandırılmalıdır. Bunun içinse öncelikle yapılması gereken, onları, o ders kapsamında görülen konuların gerçekten ilerlemelerine yardımcı olacak, işlerine yarayacak konular olduğuna inandırmaktır.

Gerçek hayattan kopuk, o dersten sonra bir daha karşlarına çıkmayacak, teorik konular için öğrencilerin ilgisini derse çekmek oldukça güç görünmektedir. Bu yüzden mümkün olduğunca işlenen konular hakkında gerçek hayattan öğrencilere örnekler verilmeli, belki kısa anekdotlarla dersin işleniş zenginleştirilmelidir. Diğer bir seçenek de derslerin uygulamalı işlenmesi, öğrencilere araştırma yapma fırsatının verilmesidir. Hem bu tarz bir çalışma ile vize sınavları yükünden de kurtulmak mümkün olabilecektir. Fakat burada dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Öğrencilerin yetersiz kütüphane koşullarının altında ezilmemesi ; ödev konularının rasgele seçilmemesi ve öğrencilerin gerçekten araştırma yapmak isteyeceği tarzda konular saptanması ve öğretim üyesinin rehberliğinin kesintisiz olarak sürmesidir.

Buraya kadar yazımızda eğitim sistemimizdeki temel eksiklikler ve muhtemel sebepleri üzerinde durduk. Daha sonra ise sistemde yapılması gereken değişikliklerin kısa dönemde yapılamayacağını nedenleri üzerinde durduk. Bu noktada bireysel çabaların öneminden bahsederek bu çabaların neler olabileceğini inceledik. Bundan sonra hep sözünü ettiğimiz eleştirel bakış açısına "temel işletme kavramlarından" yola çıkarak örnekler vermeye çalışacağız.

IV-TEMEL KAVRAMLARA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

İşletme okullarında bugün bilgilerin nasıl analiz edileceği çok iyi bir şekilde öğretilmektedir. Ancak okullarında kazandıkları bu özellikleri yetiştirilen geleceğin yöneticilerine yeterli olacak mıdır?

Bilgi analizleri yapmak ve karar vermek, iş yönetiminin, var olanı koruma yönünün bir parçasıdır, yani mevcut durumun korunması için gerekli bir faaliyettir. Ancak gelişme için kesinlikle yeterli değildir. General Motors'un teknik araştırma ve geliştirmeye yılda 5 milyar dolar harcadığı söyleniyor. Du Pont ise 1,2 milyar doları bu uğurda gözden çıkarabiliyor. Fakat ileride "Kavram Geliştirmek", teknoloji geliştirmenin önüne geçecek. Bunun için ise bilgi analizinden bir adım öteye geçebilmemiz gerekli. Bir adım

öteye geçebilen öğrenciler yetiştirilmesi gerekli. Gelinmesi gereken bu nokta ise "Yaratıcı Düşünce" dir.

Verimlilik, bilgi analizi, sorun çözme ve rekabet gibi bazı temel kavramlar, işletmeleri belirli bir çizgide tutmaya yönelik kavramlardır. Yani ekonomik temel çizgi yükselmekte ise sizin bu çizgideki yerinizi korumanız yeterlidir. Ancak bugün küresel pazarlarda mal ve hizmetler açısından aşırı bir üretim bulunmaktadır ve sizin alçalan bir çizgideki yerinizi korumanızın hemen hiçbir anlamı yoktur. Şurası açıktır ki kavramlarda geri kalmak, beraberinde bazı sorunları da getiriyor.

Mevcut durumuzu korumamıza yönelik, bazı temel kavramları günümüz koşullarında ele alacak olursak :

VERİMLİLİK: Verimlilik, girdi ile çıktı arasındaki orandır. Matematiksel bir değerdir. Verimlilik, çaba, enerji ve kaynakların karşılığının en iyi şekilde alınması demektir. Peki bunun yanlış bir yanı olabilir mi?

İlk üzerinde durulması gereken nokta verimliliğin matematiksel bir değer olmasıdır. Girdiye ve çıktıya bakar. Ancak müşteri ile ilgilenmez. Amerikan otomobil sanayii, müşteriye en düşük fiyatlı arabayı sunabilmek için, tüm ek aksamı arabadan çıkarttı. Bu verimliliğin bir biçimidir. Japonlarsa, Amerikan otomobil pazarındaki yüzde otuzluk paylarını, arabanın temel fiyatı içerisinde bir sürü ek aksam vererek yaptılar. Bu, verimlilik kavramının değil, bir başka kavramın sonucuydu : **ETKİLİLİK.**

Etkililikte ne yapmak istediğinizi tam olarak saptar, daha sonra elinizdeki kaynakları saptarsınız. Kaynaklarınızı yapmak istediklerinize bölüştürmek yerine, imkanlarınız ölçüsünde yapabildiklerinizin en iyisini yaparsınız. Etkilikte bir direği beş kişinin boyaması gerekiyorsa o direği beş kişi boyar, oysa verimlilik sonuç pek iyi olmasa da, beş kişinin beş ayrı direği boyamasıdır.

Verimliliğin eleştirilebilecek bir diğer noktası ise, her zaman geçmiş dönem verilerinden hareket etmesidir. Bunun sonucu ise kırılگانlıktır, oysa ki günümüz iş dünyasında esneklik git gide daha da önem kazanmaktadır.

REKABET : Bir gün çeşitli Japon gıda şirketleri toplandı ve bir süpermarkete yarısı boş kamyonlarla ayrı ayrı mal teslim etmenin akıl işi olmadığına

birleştiler. Bundan sonra nakliye işini paylaşmaya karar verdiler. Sonuç, mal teslim giderlerinin yüzde 80 azalması oldu.

Görüldüğü gibi rakipleri düşman sayan geleneksel görüş her zaman doğru olmayabilir. Anahtar nokta, hangi alanlarda ortak çıkarların olduğuna, hangi alanlarda rakip olduklarına karar vermektir.

KALİTE YÖNETİMİ : Batıda iyileştirme anlayışı sadece kusurların giderilmesidir. Oysa Japonlar hiç kusur olmadığında bile olanı daha da geliştirmeye yönelik iyileştirme yapmışlardır. Bunun başarılı bir girişimi ise şimdilerde çok moda bir kavram olan "Toplam Kalite Yönetimi"

Kalite yönetimi, insanları daha fazla motive etmenin ve yaptıkları işe olan ilgilerini arttırmanın mükemmel bir yolu olarak görülmektedir. Kalite yönetimi, şirketin tüm çalışanlarının katkıda bulunacağı bir iştir. Bu yönde, herkesin katılabileceği programlar, iş tartışma grupları, kalite çemberleri ve diğer grup etkinlikleri söz konusudur.

Bu noktaya kadar her şey iyidir. Ancak kalite yaklaşımında şu iki sorunun cevapları büyük önem taşır : "Neyin kalitesi ?" ve "Ne için kalite ?" Mekanik daktilo makinesi yapıyorsanız, bunları kalitesini istediğiniz kadar yükseltin, elektronik daktilolar pazarı ele geçirdiğinde, tek başına kalite yüksekliği iflas etmenizi engelleyemez. Kalite, bir şirketin ürettiği şey üzerine daha fazla yoğunlaşmasını sağlayabilir. Açmaz şurada ki, bu anlayış gerekli ve yararlı olmakla birlikte, değişimin önünde bir engel oluşturabilir. O anki kalitenin yüksek tutulması kaygısı gerçekten çok değerlidir, ama o an üretilen malın, üretilmesi gereken doğru şey olup olmadığının sorgulanması koşuluyla.

BEYİN FIRTINASI : Yaratıcılığı ortaya çıkarmanın en etkili yolu, gruplar halinde yapılan "beyin fırtınası" toplantılarıdır.

Bu görüşün doğruluğu ise artık tartışılır bir noktadadır. Çünkü artık bilinmektedir ki bireyler tek başlarına çalıştıklarında, grup halinde olduklarına göre daha fazla fikir üretebilmektedirler. Bunun nedeni, grup halindeyken başkalarını uzun uzun dinlemek zorunda kalmaları, dolayısıyla farklı yönlerde fikir geliştirmeye vakit kalmamasıdır. Grup oluşturma fikrinin asıl amaçlarından birisi, zihnin farklı bir yöne gitmesine olanak vermek için, insana kendi düşüncesinin dışında bir uyarıcı sağlamaktır. Oysa bugün bu amaca yönelik farklı teknikler geliştirilmiştir.

Bunlara örnek olarak lateral (yanlamasına) düşünce tekniği verilebilir.

Görüldüğü gibi doğruluğu tartışılmazmış gibi görünen temel kavramlara farklı pencerelerden bakıldığında bunların da eksik yönlerini bulmak mümkündür. Burada verilen Edward De Bono'nun Rekabetüstü adlı kitabından alınmış basit örneklerin dışında karşımıza çıkan tüm kavramlara benzer açılardan yaklaşabilecek düşünsel zenginliğe erişmemiz gerekmektedir.

V-SONUÇ

Osmanlı İmparatorluğu'nda en önemli öğretim kurumu medreselerdi. Bunlar önceleri sadece din bilgileri vermek ve özellikle İslam dinini bütün ayrıntılarıyla öğretmek amacına yönellirken daha sonraları devlet yönetim düzenine uygun bir hale getirildi. Yine de 17.yy. sonlarına değin ortaçağ öğretim kurumu hüviyetinden sıyrılamadılar. Dersler gerçek hayattan kopuk, teorik konulardan oluşmaktaydı. Bu genel yapılarını bugün ki öğretim kurumlarında halen görmek gerçekten üzücü. Ancak 18.yy. ortalarında Avrupa'daki değişiklikleri ve gelişmeleri takip edebilmek amacıyla, orduya eleman yetiştiren teknik okullar açıldı. Bu okullarda askerlik alanında yapılan çalışmalar daha sonraları öteki öğretim kurumlarımızı da etkiledi. Öğretim kurumları olması gerektiği gibi değilse de kendini yeniliyor, çağa ayak uydurmaya çalışıyordu. Ancak bu yenilenmenin istenilen boyutlarda olmaması ve eğitimin tüm topluma yayılamaması yada daha doğru bir ifade ile yayılmaması Osmanlı İmparatorluğu'nun sonunu hazırlayan nedenlerden birini oluşturdu.

Bunun bilinciyle, Cumhuriyetin ilanının ardından yapılan reformlarsa yüzyılları uyumsuzluğunu üzerimizden atarak, yepyeni bir döneme ilk adımı atmamızı sağladı. Yeni başlayan bu dönemde Cumhuriyetin ilk kadroları

yaygın zorunlu eğitimi kabul etmiş, "Harf İnkılabı" ve eğitim seferberliği ile okur yazar oranını daha önceden hayal dahi edilemeyecek oranlara çıkartmıştır. Çünkü o zaman da bilinmektedir ki cahil bırakılmış bir ulusun yaşama şansı yoktur. Fakat daha sonraları bu değişim ivmesi hızını kaybetmiş ve bugünkü hantal yapıyla son bulmuştur. Evet, bugün de ülkemizdeki okur-yazar oranı giderek yükselmektedir ancak artık okur-yazar yetiştirmek yeterli olmamaktadır. 21.yy. insanının, bunların üstünde, sahip olması gereken çok farklı özellikler vardır. Bu özellikleri yazımız içerisinde defalarca belirtmeye çalıştık. Descartes'in de meşhur sözünden yola çıkarak, kısaca "Düşünen İnsan" olarak tanımlayabileceğimiz bu insana ulaşabilmek bugün ki eğitimimizin temel amacı olmalıdır.

Tarih boyunca süregelen değişim süreci bizi bugün yeni bir kabuk değişimine zorlamaktadır. Bu değişim 1920'lerdeki gibi reformist bir değişimdir. Eğitim sisteminin temelindeki anlayış farklılığından ortaya çıkan bir değişim ihtiyacıdır. Tüm bunları da göz önünde tutarak düşünen, yaratıcı bir toplum yaratma çabasında bir hareket bir an önce başlatılmalıdır.

KAYNAKÇA

- 1-) Edward De BONO, "Rekabet Üstü", Remzi Kitabevi, 1990.
- 2-) Bülent KOBU, "Üretim Yönetimi", İ.Ü. İşletme Fakültesi İ.İ.E., 1989.
- 3-) Zehra İPŞİROĞLU, "Düşünmeyi Öğrenme ve Öğretme", Alfa Yayınları, 1997.
- 4-) Şara SAYIN, "Goethe'nin Çağdaşlığı, Çağdaş Düşünce", Ada Yayınları, 1987.
- 5-) Nazan, Mazhar İPŞİROĞLU, "Düşünmeye Çağrı", Cem Yayınevi, 1982.
- 6-) Doğan CÜCELOĞLU, "İnsan ve Davranışı", Remzi Kitabevi, 1996.
- 7-) Bertrand Russell, "Sorgulayan Denemeler" TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Dizisi, 1995.